

V É N S I M E O N'
H A T T Y U I E N E K E ,

Mellyben ,

Az Egy ISTENI Allatban lévő Három
Egynáستól meg-külömböztetett ISTENI Szemé-
lyekről írott

S Z E N T
E L M E L K E D E S ,

Az örök Életre Ut-mutatás és Bóldog Ki-múlásunkra való
kézfittetésünk vagyón.

M E L L Y E T ,

A' SZENT HAROMSAG' EGY ISTENT
*Tisztelőknék kedvekért Rövid Prédikátzió-
ban foglalt*

D E Á K I J Ó S E F ,
*a' Kolosvári Helvetica Confession lévő Nemes
Gyülekezetben Kristus' egyik méltatlan Szolgája.*

1 7 4 1. Ektendőben.

K O L O S V Á R A T T ,

Nyomtt: SZATHMÁRI PAP SANDOR által,

S Z E N T L E T Z K E.

Luk. 2: 29, 30. *Mostan bocsátod-el a' te fogádat URam bé-
keiséggel, a' te békédet kerint. Mert látták az én fe-
meim a' te Idvezítődöt.*

E L Ö L - J Á R O B E S Z É D:

Régi Sz. Regula: *Valamit tselekedel Kerefityén Ember meg-
lásd hogy olyan legyen, a' mellyet hogy tselekedél, soha meg-ne ké-
gyenld.* Indított engemet ez a' Sz. Regula arra, hogy valahányszor E-
ztendőként amaz tellyes Válságnak nagy Napjai az Isten és Böldog-
ságos Szűz Mária Fiának Meg-testesüléséről való Elmélkedésnek, és az
Újjá-éltetett Embernek az Eztendőnek minden Innepei felett való ör-
vendezésének és dicsékedésének napjai elő-fordúlnak, ezen való lelki
örömemet én-is ki-mutatnám és másokat is hasonló lelki örvendezésre
's Istennel való dicsékedésre fel-serkenténék. Nem kicsiny örömem-
re esett énnékem, mikor a' régi amaz Szent életű 's kegyes emlekeze-
tű Páterek Bibliothecájában olvasnám a' négy Evangyélisák' Tzime-
reket, és négy különböző Tzimerekben ki-rajzolt drága dolgokat,
Sz. Máté Evangyélisá Tzimere Ember. Sz. Márk Evangyélisáé Orof-
lán. Sz. Lukácsé Ökör avagy Borju. Sz. Jánosé a' Sas. Ezek a' Tzi-
merek pedig a' régi Testamentumokban többire mindenütt fel-vagy-
nak téve. Igen böltsen tétettek ezek a' Tzimerek egymástól meg-
különböztetve az Evangyélisák' eleiben, kik is mind a' négy külö-
böző Tzimerekkel az Egy Isten és Emberre a' Názáretbéli Jépusra ve-
zető Kalauzink. Ugyanis a' Sz. Máté az Ember Tzimerral arról té-
ken bizonyosságot, hogy az a' Szent Léleknek bé-ármnyékozása által fo-
gantatott, és az időknék tellyeségében Szűztől Éltetett, Ényvedett,
és meg-hólt, Immanuel igaz és valóságos Ember volt. Sz. Márk Evan-
gyélisá Tzimere Oroflán, Ki-is ezen kezdi Evangyéliumát: *Kiáltó fő
v. Kiáltásnak fava a' puftában*, mint az Oroflán Éokott kiáltani vagy
ordítani a' puftában, a' mellyre nem lehet meg nem rettenni vagy há-
borodni, a' ki azt hallja. Mikor ez a' Názáretbéli Jépus el-jöve, e'
Világot találá mintegy puftát, mellyben csak tövis bojtörján bogánts
koró vala abban az időben, vagy a' mint Ján. 1: 5. Tsupa ferétség
vala, és ez a' Világosság a' ferétségben fénlék vala, de a' Setétség azt
meg nem esméré. Látván hallván annakokáért ennek mind tsudálatos

fogan-

fogantatását; Éltetését; mind tsudálatos dolgait az egész Világ meg-
rendüle, meg-rettene mintegy ordító Oroflánnak Éavára, ezt mond-
ván; Mát. 8: 27. *Kitsódá ez --* Sz. Lukács Tzimere Ökör v. Borju,
a' melly Éépen a' Kristusnak jövendő mind Papi títire, mind meg-ál-
doztatására mutatott. Sz. János Tzimere vala a' Sas, emblemázván
ebben a' Tzimerben a' Kristusnak mind Mennybe-menetelit, a' men-
nyiben a' Sas a' minden égi madarak felett leg-felgyebb repül, és a'
mint a' Termézet' Visgálók írják, a' Napot egyenesen meg-nézheti.
Mind örök Istenségét, a' mellynek visgálására 's tanulására néznek
minden Híyek az Eg-felé repülván. Hiteknek Éárnyaival mindenkoron
fel-felé, holott vagyon az Igazság' fényes Napja, Malak. 4: 2. ebben
az Emblemában téli élönkbe. Móses ő Felségét mint az Izrael' Fiait
vezető táborozó Angyalt, 5Móf. 32: 11, 12. versekben. *Mint a' Sas
fésket rak, az ő fiainul, ki-terjeszt az ő Éárnyait, fel-véti az ő fiait,
viseli azokat az ő Éárnyain, Ugy a' Jehova önnön maga hordozta őtet,
(t. i. Izraelt;) és nem volt ő vele idegen Nemzetségnek Istene.* Innen
mondja Ján. 3: 13. maga felől az Idvezítő: *Senki nem mehet-fel Menny-
ben; hanem a' ki le-fállott a' Mennyhöl, t. i. az Embernek Fia.*

Innen vagyon már, hogy egyik-is a' Sz. Evangyélisák között a'
Kristusnak örök Istenségéről, Dicsőségéről nem írt olly fontos és gyöz-
heterlen Argumentumokkal mint Sz. János, ki-is ugyan *ex professo* tanít-
ja a' Kristusnak örök Istenségét mind az Evangyéliumában, mind pe-
dig Apostoli Leveleiben. Drága dolognak tartom én azt, a' mit olva-
sunk 1Ján. 2: 22, 23. *Ki oda hazug hanem az a' ki tagadja a' Jépusst
Kristusnak lenni, ez az Antikristus, a' ki tagadja az Atyát és a' Fiát,
A' ki tagadja a' Fiát, az Atya-is nintsen annál.* Azt mondja itt első-
ben: Hazud az a' ki tagadja a' Jépusst Kristusnak lenni. Ez a' Titulus
Hazug, a' Sz. Írásban az Ördögé, a' ki Éerte Ééllyel Hazugnak 's Ha-
zugságnak Atyjának nevezterik, mellyből Éépen ki-jö ez: Ördögi Tu-
domány tagadni a' Jépusst Kristusnak lenni. Ördögi tudomány tagadni az
Atyát és a' Fiút, és Antichristianismus, Kristus' ellenségihez illő. De
azt kérdem én itt, vagyon-e a' Kerefityének között olyan ember (mert
itt Sz. János nem a' Pogányokról hanem a' Kerefityénekről szól) a' ki tagad-
ná a' Jépusst Kristusnak lenni? Vagyon-e olyan Kerefityéni nevet viselő
Ember a' ki tagadja az Atyát és a' Fiút? Négy Kerefityén Vallás vagyon
közöttünk ebben a' Hazában, Papiста, Calviniana, Lutherana, Unitari-
a. Ezek mind négyen Kerefityén Vallás' Symbolumának tartják az
Híyek egy ISTENt. Bizony Pogány-is az nem Kerefityén, a' ki eze-
ket az Articulusokat nem hiszi, a' mellyek abban meg-irattak. Azért

minden *Religio* hízi és vallja hogy a' *JESUS KRISTUS*-is. Hol keressém 's találjam-fel hát én a' É. János Apostol czélját? Jegyezd-meg a' Kerekyéni nevezet alatt *ARIUS* vala az az Ember, ki élt Krístus URunk Születése után a' Negyedik Éáz Ektendőben. Ez volt Alexandriai Presbiter, Tudós, nagy *Dialecticus*. Ennek több tévelygő tudományi között e' vala egyik hamis *Hypotesise*. 1. Ha az a' Fiú kiről a' második Soltárban ez iratik: *En Fiam vagy Te, én ma fültelek Tégedet*, a' Názáretbéli Jésum volt, volt olly idő a' mikoron a' Fiú nem volt Fiú, és így a' Fiú nem örökkévaló Fiú, mint a' ki a' maga valóságát a' Semmiből vette. 2. Ha az Atya fülte a' Fiat, az Irások szerint, tehát volt olly idő a' mikoron az Atya nem volt Atya, mert nem volt Fia, mellyekből ismét e' jö ki: hogy az Atya nem örökkévaló Atya, és így nem igaz Tudomány és Vallás ezt tanítani, hogy az Atya örökkévaló Atya, a' Fiú is örökkévaló Fiú, a' Szent Lélek is örökkévaló Szent Lélek, egy Éóval: *ARIUS*nak értelme a' SZENT HÁROMSÁG' Titka körül e' volt: Az Isten nem volt mind örökké Atya, hanem volt olly idő a' mikoron csak Isten volt és nem Atya, az IGE vagy a' Fiú nem öröktől-fogván volt, hanem a' Semmiből lett, mert ugyan-is az Isten a' ki vagyon, azt a' ki nem volt, abból a' minintsen ki-hozta, és így volt olly idő a' mikoron sem az Atya nem volt Atya, sem a' Fiú nem volt Fiú, hanem lett és teremtetett a' Fiú, ki-is sem Állatjára, sem Termézetire az Atyához nem hasonlatos, a' Lelkedelméretit tézem már Biróvá Kerekyén ember, nem az-e a' kiről Sz. János Apostol jövődöképen így Éóll: *Hazug az a' ki tagadja a' Jésum Krístusnak lenni! Antikristus az a' ki tagadja az Atyát és a' Fiút.*

2. *Jésum Idvezitöt. Krístus* Meg-kenettetett tézen a' Éónak ereje szerint. Már pediglen mind az Atyát Atyának, mind a' Fiút Fiúnak, és a' Jésum Krístusnak lenni hízi mind a' négy *Religio*. Hová néz hát a' É. János, mikor *terribilis* véteknek tanítja lenni, ezt mind kettőt? Jegyezd-meg, éppen a' feleletre vezet bennünket a' Görög Éóknak ereje, mellyekkel él a' É. Apostol: Kitsoda az hazug, hanem az a' ki tagadja a' Jésum Krístusnak lenni, az az, a' Názáretbéli Jésum amaz Meg-kenettetettnek lenni? mellyiknek? a' kiről azt olvassuk v. a' ki magáról így Éól, Péld. 8: 22, 23. *Az UR bir vala engemet az ő utának kezdetiben, v. kezdetit, az ő munkái előtt minden időknek előtte. Örök időknek előtte fel-kenettettem, a' kezdetnek előtte, a' földnek léte-lének előtte, 's a' t.* Látod már Kegyes Lélek, mit mond az Apostol az a' ki tagadja a' Názáretbéli Jésum annak lenni a' ki örök időknek előtte fel-kenetett, 's a' t. az hazug és Antikristus. Az a' ki tagadja hogy a'

hogy a' Názáretbéli Jésumról mondanék ez a' 2-dik Soltárban 6. v-ben. *En kentem fel az én Királysámat Sionon 's a' t.* hazud Antikristus. Már pediglen ilyenek a' kik így híznék, a' mint fellyebb az *ARIUS Confessio*-jából látók, ma a' Kerekyének között elegenden vagynak, ugyan-is ha volt olly idő, a' mikoron az Atya nem volt Atya, a' Fiú nem volt Fiú, ha a' Fiú (mint tanítja vala említett *ARIUS*;) nem az Atyának Állatjából vett magának Állatot, Termézetet és Valóságot, hanem Ötet az Atya a' Semmiből teremtetete, ebből a' jö ki helyes következés szerint, hogy a' Fiú vagy a' Názáretbéli Jésum nem amaz Krístus, az az, nem öröktől-fogva kenettetett-fel az Atyától, nem e' Világ' fundamentomának léte-lének előtte, nem a' minden időknek előtte lett Krístus, Fel-kenettetetté, és így ugyan helyes következés által tehát nem örökkévaló igaz Isten, nem egy Állatú, Termézetű Isten az Atyával, és nem az a' JEHOVA Isten, a' kinél több Szabadító nintsen. Halljátok-meg pedig ennek a' Fiúnak Názáretbéli Jésumnak maga bizonyosság-tételit Efa. 43: 11. *En vagyok En vagyok a' JEHOVA és én nálammál több Szabadító nintsem*, hogy pedig ez a' Jehova nem más hanem a' Krístus legyen, olvassd-meg Efa. 43: 6. *Ezt mondja a' Jehova Izraelnek Királya és az ő Megváltója a' Seregeknek URa: En vagyok az Első és az Utolsó én nálammál több Isten nintsen*, azt nem mondhatja senki, hogy itt az Atya Éó-lans, mert nem az Atya váltotta-meg az Emberi Nemzetet, (nem-is mondatik az egész Bibliában sohult Megváltónak;) hanem a' Fiú, sem Elsőnek és utolsónak nem mondatik, De a' Krístus így nevezi magát, Titk. k. 1: 11. v. *En vagyok amaz Első és Utolsó.* E' pedig nem híjjában vagyon oda téve amaz nem ezt mondja: *En vagyok az Első és Utolsó.* hanem: *amaz Első és Utolsó.* mellyik? a' ki így Éól említett Esaiásnál: *En vagyok az Első és Utolsó* Esméretes volt ez a' Jehova Isten Ábrahám-nál, Isáknál, és Jákóbnál sokzori meg jelenésében és vellek való beszélgetésében, a' honnan magát nevezi is Ábrahám-nak Isáknak és Jákóbnak Istenének, ez a' Jehova Angyal a' Krístus volt a' ki küzdék Jákóbbal, 1 Móf. 32: nem én mondom ezt, hanem olvassd-meg, kérlek, Hóf. 12: 5. itt ezt mondja erről az Angyalról a' Próféta: *Ennek neve Seregeknek URa Istene.* Ne tsudáld hát Kegyes Lélek, ha a' Vén Simeon olyan örömmel kiált-fel, látván 's ölében vévén a' Gyermeke Jésum: *Moslan borsátod-el a' te fogádat URam békefiséggel, Mert látták az én femeim a' te Idvezitötet. 's a' t.*

M A G Y A R Á Z A T.

Ez a' Vén Simeon Jérusálembe lakik vala, a' Sz. Lukács 2. v. 25. v. *Igaz Istent-felő Embernek nevezi, ki az Izraelnek vigasztalását várja va-*

la, és az Isten' Lelke vala rajta. *ψ. 26.* Istentől Szent Lélek által megmondott vala néki, hogy halált nem látna addig, míg nem meg-látná az URnak ama Krisztusát. Nagy Törvény-tudó Embernek mondják némelyek, ki is az LXX. Férjfiakból álló nagy Synedrionnak tagja vala, Gamalielnek a' Sz. Pál Apostol *Præceptor*ának nagy Attya. Egy igen régi Tudós Ember (: *Celsus* a' mint írja *Cyprianus* felöle, :) azt írja, hogy ez a' Simeon a' Venségnek miatta már zeme világában nagyon meg-fogyatkozott vala, de mihelyt a' Gyermek Jéstust ölében vette, zeme világa azonnal meg jöve, és így a' mit a' Sz. Lélek mondott vala néki erről a' Gyermekről, a' Tsuda-tétel hozzá járulván, annál nagyobb Hirtel vala mind ezeknek bé-telylefedéséről, és annál nagyobb örömmel ditséri vala az Idvezitőt.

Egynek a' Jérusálembéli Papok közzül írják sok jeles emberek, (: *Baron. ad Ann Cri* 1. §. 50. jegyzette meg azt. :) ki is mint Aldo-zó Pap, úgy verte kezéhez a' Bóldogságos Szüz Máriától mint édes Anyától az első Szülöttet, hogy a' Törvény szerint az Istennek bé-mutatná, ezt pedig ebből akarják meg-próbálni, mert mihelyt a' Gyermek Jéstust vízfőz adta ez a' Vén Simeon az édes Anyának azon a' napon a' maga kívánsága szerint meg-is hala, de hogy ilyen tisztességet tett, és ditsőséget adott ez Gyermek Jéstusnak, hogy ezt *Idvezitőnek*, *Pogány Népeknek meg-világosítatásokra való Világosságnak és Izrael Ditsőségének* nevezé. Azt írja Nicephorus, a' több Papok nem engedte-nek néki a' Eökás szerint való tisztességes el-temettetést, hanem mint tévelygő tudományú embert úgy temették-el. *Petrus Galatinus* a' *Minoriták* kezretin *Theologia Doctor*, 'Sidóból lett vala Kerektyénné, ki élt I Maximilián Császár' idejében, tudós és kegyes ember, úgy ért e' felöl a' Simeon felöl, hogy ez volt az a' Simeon, a' ki az Irásokban Simon Justusnak is neveztetik Hillelnek Fia, Gamalielnek *Præceptor*a, a' a' ki ismét & Pál Apostolnak *Præceptor*a volt, írják ez felöl a' Simeon felöl: Ez egy néménemű napon olvasván Esaiás Próféta-nak 7-dik Réfé-nek 14. *ψ.*-ben ezen Eökat: *Imé egy Éeplötelen Szüz fogad az ő méhében és küül Fiat*, 's a' t. midön fokot gondolkodnék mit tegyen ez? hogy lehessen az, hogy a' Szüz küülhessen, és kitsoda az mind a' ki küül, mind a' ki küületik? e' nehézségre pedig nem tudva meg-felelni, azt írja *Nicephorus Hist Eccles.* 1. Cap. 12. Az Egből Istentől von válaét hogy halála előtt ezt ő meg-látná. En a' & Lukátsnál tovább nem megyek, hanem *Methodius* Tyrusi Püspökkel, ki élt URunk küületé után ama' kegyetlen üldözö *Decius* és *Valerianus* Császárok' idejében, azt hízem álhataroson. 1. Hogy az egy Istent igazán felö 2. Sz. életü 3. Az Izrael-

Izraelnek Viga-ftalását váró 4. Az igaz Messias' el-jövetelire zoroftan vigyázó. 5. A' Prófétiák' szerint ennek el-jövetelének jeleit munkáson tudakozó 6. Szent Lélekkel telyes 7. E' Világot éppen meg-unt jámbor Vén Ember vala. Elég eddig a' Vén Simeonról. Lásfuk már ennek Hattyúi Éep Énekéc: *Mostan borsátod-el a' te fogádat.*

A' Görög Éö mellyel él ez Sz. Jámbor így vagyon: *Νυν απολυσ*, *Mostan borsátod-el*, a' Éö a' maga erejében, a' mint ezzel élnek a' Görögök, igen Éeles értelmű, néha tézen *Repudium*ot, minémű Éokott lenni a' mátkaságban, az honnan a' Sz. Jósef Éében vévén, hogy a' Bóldogságos Szüz vífélős volna, de nem tudván, hogy a' Sz. Lélektől, el-okarja vala *borsátani* titkon. ezen Éóval tézi-ki. Néha tézen *Divortium*ot el-válást, minémű vagyon az Házások között, mint Mát. 19: 3. Kisértvén a' Fariseusok az Idvezitőt, ezt kérdik: *Szabad é az embernek απολυσ el-borsátani az ő feleségét akarmi vétekért.* Néha tézen adó-ságnak el-engedését, hogy azt meg ne fizessé valaki az adótság' el-engedését v. meg-borsátását, ezen Éóval tézi-ki az Evangyélis-ta, Luk. 6: 37. Néha tézi a' Raboknak el-borsátatását, mint Mát. 27: 15. A' *Tisztartó* pedig *Éokott vala az Innepen απολυσ el-borsátani egy foglyot.* Ezzel a' Görög Éóval tézik még ki a' & Evangyélis-ták a' Betegnek nyava-lyája alól fel-Éabadulását vagy el borsátatását. Luk. 13: 11, 12. Hová nézett már ezek közzül a' Vén Simeon, könnyű által látunk, Sok erőtelenségeit a' Bünnök testében való sok adótságait, e' Testnek tömlöztében való régi fogságát, és abban minden napon nevedő's Éaporodó és a' Testnek erőtelensége miatt ugyan fel-halmazott lelki sok adótságait könyves Éemmel forgatván előtte, kéri Istent hogy ötet ezek alól borsássa-ki vagy borsássa el, Éabadítsa-el, és adjon néki a' Sárház' le-verkezésével Éabad levelet. Tolmátsa ennek a' Éóllásnak formájának & Pál, Róm. 7: 24. *Ob én Éegény ember, kitsoda Éabadit-meg engemet ez halálnak testéből.* Hogy pediglen ezt mintegy jelen-való dolgot úgy adja-ki ez Éótskában *Mostan*, ez az oka mert a' mint írja az Evangyélis-ta *ψ. 26.* Istentől a' Szent Lélek által meg-mondatott vala néki, hogy halált nem látna addig, míg nem meg-látná az URnak amaz Krisztusát. Már pedig ezt meg-látta vala, ölében vette vala, a-polgatja, tsókolgatja vala, azért örömmel várja vala e' romlandó élet-ből való által költözését amaz halhatatlan jobb életre. Amaz drága emlékezetü *Augustinus* felöl olvassuk, ez ember telyes életében három dolgokat kíván vala látni: *Romam in flore, Paulum in ore, Christum in Carne.* az az, Rómát régi virágában, Sz. Pált a' *Cathedrában*, a' Krisztust a' Testben. Többet látott a' Vén Simeon, mert ő nem tsak a' Testben

Testben látta ő Felségét, hanem ölben is hordozta és tsókolgatta. Sz. János Apost. Tit. k. 14: 12. Közönséges igazság helyett tézi ezt ki: *Bóldogok a' kik az Urban halnak meg.* Bizony a' ki az Urban hal meg, azt az UR borsátja-el, mert a' meg-halók el-borsáttatnak az ő erőtelenségektől a' bűnnek szolgálatától, és e' romlandó's házontalan Sárházhoz-való köteletség alól. Egy tsalhatatlan jele is ez az Ujjá-Éületett embernek, hogy ő nem hogy félne az Haláltól; de sőt inkább óhajtja és várja azt az Apostollal, Filip 1: 20. *Szorongattatom e' kettő között kívánván el-költözni, és lenni a' Kristussal, mert a' mindennél jobb.* Hol tanulta É. Pál azt, hogy a' kegyes embernek jobb az halál mint az élet, és így az Istent-féltő ember vétek nélkül kívánhatja's kérheti Istentől az ő halálát. Olvasd-meg, amaz Istennel járó É. életű embernek Illyés Prófétának szavait, 1Kir. 19: 4. *Elég immár az én életem, oh URam! vedd-el az én lelkemet, mert nem vagyok jobb az én Atyáimnál.*

Azt mondja 2-Éor. a' TE Szolgádat. Nem kistsiny Ditsőség Isten's a' É. Angyalok előtt Isten szolgájává lehetni (: ha e' világ másképen ítél is a' belső emberek felől, :) Mósesnek Világi minden Titulusi felett legnagyobb e' vala, mellyben inkább ditsekedett mint sem abban, hogy ő hat Éáz ezer emberekből álló Népnek Fejedelme vala: Hogy ő róla Isten ilyen ditséretet tézen: *Móses büséges Szolga az én egék Házamban.* 4Mó. 12: 7 mikor meg-hala-ís ezt az Elogiumot olvasluk, 5Mó. 34: 5. Es meg-hala Móses az URnak Szolgája. Sz. Pál minden leveleiben nagy Titulus heljett írja ezt magáról: *Pál Kristus Jézus Szolgája.* Ha Ditsőség Királyok' Fejedelmek' szolgáivá lehetni, bizony nagyobb Ditsőség az élő Istennek szolgájává lehetni, ha Ditsőség és tisztesség a' Királyoknak Fejedelmeknek Personalissává lehetni, bizony nagyobb Ditsőség és tisztesség az élő Istennek ama' földi minden Királyok' Királyának's Fejedelmének a' Kristusnak, Tit. k. 19: *Personalissává lehetni már pedig hogy ma az Uj Testamentomban az Évangéliumi szolgák Kristus' szolgái avagy Papok Personalisi annak a' nagy Királynak a' Jézusnak, olvasd-meg Tsel. 9: 4. Saulus (: még nem vala Paulus:) üldözi vala a' Kristus' szolgait a' Tanítványokat, a' Damascusi mezőn meg-Éolítja a' Kristus, azt mondja neki: Saul, Saul mit üldöge engemet, én vagyok a' Jézus a' kit te kergete.* Nem üldözte nem kergette a' Jézust, mert ő Felsége már régen ez előtt fel-ment vólt az Egekben, hanem kergette a' Jézus' Nevében Éolló Tanítványokat. Bizony a' Kristusnak-is nagy Ditsősége ez mikor Esa. 42: az Arya illyen bizonytságot tézen ő Felségéről: *É. 1. Imé az én szolgám kibe az én támaszkodtam, én választottam, kit az én lelkem kedvell.* Azért mikor a' É. Simeon is magát nevezi Isten Szolgájának, annyit tézen mint-

ha mon-

ha mondaná: Én Istenem! a' kit az én gyermekségemtől-fogván el-választottál vala, nem e' világi szolgálatra, külső hivatalra, hanem a' te szolgálatodra: hogy járnék a' te tornáztidban, élnék a' te kívánságod szerint való É. életet, hordoznám a' te követségedet a' te néped között, és az én meg-Ékülésemig el ne tántorodnám a' te tornáztidnak küzbétől, nézven és figyelmeztven Éüntelenül arra: mit Éoll az UR énnekem, és én általam az ő népének, imé én már meg-vénhedtem, láttam a' te népednek az Izraelnek tett ígéretednek e' Világ' Idvezítője felől való bé-teltyefedését, sőt ölemben is vettem ezt az Idvezítőt, (: a' mint nekem meg-ígérted vala, hogy addig mig meg nem látom, meg nem halok, :) imé láttam az én Éemeimmel is, engedd-meg, kérlek, hadd haljak meg ebben a' lelki örömben, mert már tovább élni terhemre nagyon.

Azt mondja 3-Éor. URam! A' Görög nyelvben a' melly Éó vagyον θεοποτα, tézen ollyan URat, a' ki nem mástól vetre Uraságát, hanem magában és magától való UR és ISTEN, innen Tsel. 4: 24. ezen Görög Éó vagyον θεοποτα, URam te vagy az ISTEN ki teremtetted a' Mennyet, Földet, Tengert és ezekben való minden állatokat, Júdás Ap. 1: 4. *Bé jöttek alattomban valami emberek, kik előÉor v. régen bé-iratattak a' kárbazatra - kik a' mi Isteniünknek Kegyelmeiségét el-fordítják bujálkodásra, és amaz egyedül való URat É. τὸν μόνον θεοποτα és Istent és a' mi Urunk Jézus Kristust meg-tagadják.* Illyen Urának vagy Urnak elméri a' Sz. Simeon azt a' kitől keri, hogy ötet mint szolgáját borsással e' Világhól vagy költöztette ki a' Sár-házból, mellyben sok bánatokkal's keserőségekkel viseli vala a' maga hivatalát. Illyen UR az Isten' szolgáinak Urok a' mi Urunk, ha Éintén e' Világhoz's Testhez Éokott emberek ezt nem akarják is meg-elmérni, éfvén illyen maga gondolatlan Éólás közöttök, hogy a' Pap az ő szolgájok. Nagy Szentség-töréssel el-véven az élő Istentől ezt a' Titulust, a' ki egyedül (: a' mint halálátok) mind Istenek mind Urok a' Papoknak, úgy-hogy a' ki ezt elmeri mondani, hogy a' Pap az ő szolgája: ezt is bizony Éintén ezen jussal el-mondhatja, hogy ő mind Istene mind Ura a' Papnak. Illyen jussal mondván immár a' Vén Simeon az élő Istent maga Urának és magát annak szolgájának: *Békeiséget kér a' maga halálára: Mostan borsátod-e a' te szolgádat URambékeiséggel.* 4 dik dolog máreza' Békeiség-

Békeiségben meg bálni az Isteni félelemnek és Istenhez való hűségnek tsalhatatlan jutalma, mert ha Éintén a' Mátyromok tüzzel, vassal és véres halállal hóltanak-is meg, nem a' magok ágyokban; de lelkek-elméretinek nagy tsendességében, örömben, diadalmaskodván e'

Világon 's az halálón. Huss JANOS felől írja *Aeneas Sylvius*, ez a' drága emlékezetű és É. életű Mátyr, mikor meg-mondják neki, hogy tüzzel égettetik meg, hanemha Vallását meg-tagadja: ki-mondhatatlanul örült, és mikor utánna mennek, hogy már indulni kell a' tüzre, olyan örömmel és kézséggel ment, mintha lakodalomra indult volna, meg-gyújtják a' tüzet alatta és ég mindenfelől a' teste, hattyúi Énekét (:É. Hymnust:) el-énekelvén háromszor hallható szóval, mintha nem-is érzené a' tüzet, ezt kiáltja: *Jésus Isten Fia kegyelmezz-meg nekem. Jésus Isten Fia kegyelmezz-meg nekem. Jésus Isten Fia könyörülj rajtam*; és nagy tsendelen 's lelki örömmel Lelkét meg-adá Istenének a' kinek szolgája vala. Bizony igazán békefésében holt-meg. Ez életben az Istent igazán félt 's Éin mutatás nélkül tisztelő, igaz Hitit jóságos tselekedeteivel mint igaz és eleven Hitnek drága gyümölcseivel meg-bizonyító embernek halála bizony nem egyéb, hanem tsendes álom és nyugalom. Sólt. 116: 15. *Az URnak fenei előtt betsületes az ő Szenteinek halálak.*

De Másodszor, *Ép Confessiot*-is találunk ebben a' Vén Simeon' Hattyúi Enekében, a' 87-dik Sóltárban, ilyen Prófétziát, jövendőmondást olvasunk, 3, 4, 5. *Felette igen tisztefések azok a' mellyek te feleled hirdettettek oh Isten városá, Az Egyiptomot és Babiloniát azok között fémlálom, a' kik engemet esmérnek, imé a' Filisteusok és Tyrusbéliek a' Szeretsenekkel egybe ott féltettek.* Ez a' Prófétzia arról tézen bizony-ságot, hogy eljönnek azok a' napok, a' mellyekben Isten az Eklésiának szoros falait ki-éleliti, Bevédét ki-küldi a' Pogányoknak minden határiban, és az Isten, a' ki eddig csak az Abrahámnak, csak a' 'Sidóknak Istene vala, nem csak a' 'Sidóknak lézen Istene hanem a' Pogányoknak is Istene lézen, és a' Jáfetet bé-hozza a' Semnek Sátoriban: meg-igazitván a' 'Sidót Hitből, és a' Pogányokat Hit által, Róm. 3: 29, 30. Ennek a' Jánosnak Éületesében vetterék már ki az az ellenkezés és vékedés, melly vala a' 'Sidók és a' Pogányok vagy a' Népek és Nemzetségek között, úgy-hogy ma nintsen 'Sidó, Görög, Szabados, Szolga, 's a' t. hanem mindnyájan egyek vagyunk a' Krisztusban. Gal. 3: 28.

3. Mikor azt mondja a' Vén Simeon: *Mostan borsátod el a' te szolgádat URam békeféggel*, gyözedelmeskedő Hitit ebben tézi esmértefé a' 'Sidó Papok és Irás-tudók között, hogy ő hífi bé-töltnek lenni ennek a' Gyermekeknek Születesében azt a' mi vagyon meg-jövendőlvé Ésa. 9: 6. t. i. ez a' Gyermekek az a' Békeféggnek Fejedelme, kiről a' mondatik, hogy az mikor el-jö, akkor a' Farkas a' Bárányal, az Orofélán az

Ökör-

Ökörrel, a' Medve a' Tehénnel, 's a' t. együtt laknak, és egy kis Gyermekek örzi azokat.

Ötödik dolog itt ez: Látták az én feneim a' *Te Idvezitödet*, mintha mondaná: a' mit lok Igazak és Próféták kívántanak látni és nem láttanak, Mát. 13: 17. látták az én feneim t. i. a' *te Idvezitödet v. Idvezitödet*. Szép elő vagyon a' szóban, mikor a' Krisztus mondatik Isten' Idvezitöjének v. Idvezitöjének, mint mikor mondatik: *Istennek Bárányának*, az az, Istentől válaftatott, Istentől hivattatott és küldetett, Istenhez illendő Idvezitö. En Istennem látták az én feneim a' te töled adatott amaz Idvezitöt, a' Ki Azzonyi-állattól Éületett, szolga formában öltözöt, Attyafiaihoz hasonlatosá lett. Ditsekedéfé mondja már: látták az én feneim a' *te Idvezitödet*. Eddig ama' kézzel tsinált Templomot, abban a' *Sanctuariumot*, mellyekben mintegy tükörben és igen homályosan láttam a' Világ' Idvezitöjét; de most azt a' mit ez előtt tükörben láttam, valósággal látom, eddig noha a' te szolgád voltam, Templomodban szolgáltalak; de valamit ott láttam, mind csak Mese, Példa és árnyék volt, most látom már a' Valóságot, most látom a' kéz nélkül tsinált Templomot, mellyben sátoroz e' Világnak Idvezitöje: kiről még amaz telhetetlen Próféta-is a' Bálám, 4 Móf. 24: 23. y. így kiált-fel: *Oh ki fog akkor élni, mikor ezeket Isten véghez vífi.*

T A N U S Á G.

A' Szent Háromság' Második Személyének Testben öltözése, olyan lelki Békeféggnek és örömmek Napja az Isten' Házában, a' melly által ma immár a' Halálnak fulánkja el rontatván, bátran mehet a' Hivő Ember Utolsó Orájára, és vígan várhatja ez Sár-Házból való el-botsáttatását.

Két dolgot mondok a' Tudományban: 1. A' Szent Háromság' Titka Mennyei Tudomány, lásd azt betü Éerint-is a' Sz Irásban, Sólt 33: 6. *Az URnak Igéje által teremtettenek az Égek és az ő Szájának Lelkével annak minden Seregei*, itt találod meg az Urat, vagy mint a' betüben vagyon, a' Jehovát, az az, az Atyát. 2. Itt találod meg az Igét a' Krisztust, Ján. Ev 1: *Kezdetben vala amaz Ige.* 3. A' Szent Lelket, ki-is néha URnak Lelkének, Jehovának Lelkének, URnak Szájának Lelkének mondatik; de mennjünk tovább. 1 Móf 18: 1. versében azt olvassuk: Meg-jelenek az UR (:Jehova:) Abrahámnak a' Mamrének mezején, a' második versben. És mikor fel-emelte volna az ő feneit imé *Három Férfiak* állanak vala előtte, az honnan a' kegyes Régiség azt hozzá-

hozza-ki, hogy itt Ábrahámnak az örökké Áldandó Sz. Háromság jelen-
meglátható formában. *Ambrosius Præmio in Lib. 2. De Spiritu S. Sed neq
Abraham ignorabat Spiritum S. denique Tres vidit & Unum adorabat, quia
Unus Deus, Unus Dominus & Unus Spiritus.* --- lárd E. Agoston Doktort is
*Lib. 2. De Trinitate Cap. 11. & 12. Paschasius Diaconus Roman. l. 1. De
Sp. S. C. 5. Munsterus: Id Certum est Abraham Tres vidisse & Unum al-
locutum: Domine si inveni Gratiam in Oculis tuis, &c.* az az, A' bizo-
nyos Ábrahám Hármát látott és Egyet Éolitott-meg: *URam ha kedvet ta-
láltam a' te femeid előtt, kérlek ne kerüld-el a' te fogádat, 's a' t.* Nem-
is képtelen dolog hinni, hogy az Atya és Sz. Lélek emberi formában
meg-jelent. Nézzétek meg Esa. 6: itt a' Prófeta az egész Szent Három-
ságot egy Királyi Székben ülő emberi formában, ábrázatban látta, ezt
a' Királyi Székben ülő embert. János Evang. 12: 41. magyarázza a' Kris-
tusra, Ezeket mondá Esaiás mikor látná az ő Ditsóségét és fölta ő fölé:
Mindazáltal a' fő népek között is sokan bivenék ő benne. Sz. Pál pedig
magyarázza a' Szent Lélekre, Tsel. 28: 25. *Föl fölött a' Sz. Lélek Esaiás
Prófeta által a' mi Atyáinknak, ezt mondván: Eregy-el a' Nép közzé és
mondjad; 's a' t.* Látod Kegyes Lélek abban a' látásban Esaiás az Atyát,
Sz. János a' Fiút, Sz. Pál a' Sz. Leleket keresik, de mennjünk tovább
még-is a' Daniel E. Prófeta 7: 9, 13. versekben, látja az Atya-Istent Ki-
rályi Székben ülni meg-özült meg-venült emberi formában a' Fiút pe-
dig az Egeknek felhőjében jöni, mint Embernek Fiát, és menni az A-
ryához, hogy Iteletet tégyen, ezt a' Sz. Írásbéli helyet az Apostolok
ideje után élő minden E. életü Paterek magyarázták az Atyára és a'
Fiúra. Tégyük hozzá azt-is, hogy amaz három Férifiakat, kik a' 19-dik
Kézen három Angyaloknak neveztetnek Ábrahám az egyetiséget je-
lentő vagy egyes Éamban Éolitja-meg, mintha csak egy Férifü lett völ-
na: *URam ha találtam kedvet a' te femeid előtt, 's a' t.* melynek-is
bizonyos oka ez: vagy hogy máskor-is ilyen formában Éokott volt
Isten néki meg jelenni, vagy hogy a' Sz. Lélek azonnal tanította ötet
arra, és úgy vetre ékében az Háromságban az Egyetiséget.

Azt mondod: talám inkább ez Három Személyek között egyik
augusta specie, a' más Kettő felett igen jeles és méltóságos ábrázatú
völt, melyből azt lehetett ki-hozni, hogy az a' többinek Urok völt,
és azért Éolitotta-meg azt a' Három között: *Felelet.* Bizony kisebb
dolgot-is meg-jegyez a' Szent Írás annál, és ha olyan *Majestas* Személy
lett volna az, nem hagyta volna Éó nélkül, és bizonyos *Circumscriptio*
nélkül az Istennek Leleke. Egy Éóval: ennek az ellenvetésnek semmi
nyoma nints a' E. Írásban. Ennekfelette meg-jegyzésre méltó dolog
ez,

ez, hogy az Ábrahám *Stylus* mellyel meg-Éolitja ezt az Három Szemé-
lyek között az első *Religiósa Observantiát* Éent Tisztesség-tétele téken.
Adonaj nevezi, (*Adonaj cum Kametz sub litera Nun. puncta-
tum.*) a' Sidóknál a' nagy Istennek és Éő mindeneket teremő Urnak
Építetuma.

2. Azt mondod: Ugy de nem úgy vitte Éállására, mint Isteni
Személyeket, hanem mint Embereket. *Fel.* Hogy Ábrahám mint Em-
bereket úgy vitte-bé Éállására ez Három Isteni Személyeket, ez az oka,
mert ezek-is úgy viselték magokat, azért az ő Személyekhez illendő
tisztességet tenni Ábrahámnak Éükséges és illő vala, de hogy tudta ő
azokat nem embereknek lenni, hanem emberi ábrázatban meg-jelent
Isteni Három Személyeknek nagy *Argumentum* arra ez, hogy ő olyan
nagy Fejedelmi Ember lévén, nem ült-le vélek, hanem mint a' 8-dik
É-ben olvassuk, azoknak hátok megett fenn állva udvarlott. Ide vá-
ló már az-is, hogy midőn ez Három Angyalok Ábrahámnak meg-jé-
lenének, egyik ezek között állhatatosan JEHOVÁnak neveztetik a' 13.
17-dik és 20-dik versekben, a' más két Angyal pedig a' 19-dik É-ben,
É. 1-13. ettől a' Jehovától Sodomának el-Éektésére küldetett. NB.
Az Atya Isten sohult a' Sz. Írásban Angyalnak (vagy Követnek nevéze-
ti alatt nem jön Élőnkbe) mert az Éenkitől nem küldetethetik; de a'
Fiú és Szent Lélek neveztetnek, mint a' kik az Atyától küldetethet-
nek, igen jeles ide a' mit *Augustinus* l. 2. *De Trinitate* Cap. 13. ír:
*Quoniam Spiritum S. alicubi Angelum dictum non recolam, sed ex opere
possit intelligi, dictum enim de illo est, quæ ventura sunt annuntiabit vo-
bis, & utique tam apud Græcos quam Latinos, Angelus nuncium significat.
De Domino autem Jesu Christo evidentissime legimus apud Prophetam:
quod magni Consilii Angelus dictus sit, quum & Spiritus S. & Filius Dei
sit Deus & Dominus Angelorum.* Föllehet u. m. arra nem emlékezem,
hogy a' Szent Lélek valahol mondattasék Angyalnak, de annak munkájából
meg-Éetkik, mert meg-mondatott ő fölé: a' mellyek következnek azokat
Éinek meg-jelenti, már pedig en ez az Angyal nevezet mind a' Görö-
gökénél mind a' Deakoknál Követet téken. A' Krisztusról pedig a' Prófeta-
nál nyilván vagyon írva: hogy ez az nagy Tanúsos Angyal, Éolott mind
a' Fiú mind a' Szent Lélek Istene és Ura az Angyaloknak.

Kérlek olvasd meg figyelmetesen a' mit Jákób a' Jófai Fiának meg-
Áldásakor mond: 1Mó. 48: 15, 16. *Az Isten! kinek Éelőte-jártanak az én
Atyáim Ábrahám és Isák, az Isten a' ki táplált engemet az én Éületésem-
től-fogván mind É mái napiglan, amaz Angyal a' ki meg-Éabadított en-*

gem' minden gonosztól, áldja-meg e' gyermekeket és hívattassék ő rajtok az én nevem és az én Atyáimnak nevek. Három Személyektől egyaránt kíván itt áldást a' Jákob, a' Harmadikat pedig nevezi Angyalnak még pedig annak az Angyalnak a' ki ötöt meg-fabadiította, ki volt ez: 1Móf 32: 24, -- 28. Három egymástól meg-külömböztetett Isteni Személyeket találunk itt-is, csak tégyük ide a' mi vagy on Hóf 12: 3, 4, 5. Sz. János Apost. 1Lev 5: 7. *Hárman vagynak az Égben a' kik bizonyosságot téznek: ATYA, IGE és a' SZENT LÉLEK ez Három Egy.* Jól tudom hogy erről a' É. Írásbéli helyről, mintha nem lett volna a' É. János Írásbéli, hanem az Ariusfal való *Disputatió*nak alkalmatosságával tette-bé valaki az Apostol' Írásí közé, és mintha volna *suppositicius*, úgy értenek némelyek. De ha ez az *Argumentum* meg-állhat, az egész É. Írásból semmit nem próbálhatunk-meg, mert akár mitsoda É. Írásbéli hely felől el-mondhatja más-is hogy *adulterált*ott, nem igaz, hanem valaki *rafít*otta-bé a' É. Írás közé, ugyanis, ha ez az *Argumentum* meg-állhat, bizony ez-is meg-állhat 1. hogy a' É. Írás nem tökéletes hanem fogyatkozásokkal telyes, melly nem illik az Isten' Bezdédéhez. 2. Hogy e' Világot nem az Isten teremttette, hanem öröktől fogva volt. Ha én akarnám meg-próbálni azt, hogy Isten tetemttette bizonyos időben, mert 1Móf 1: 1. azt olvassuk: *Kezdetben teremte Isten a' mennyet és a' földet; s a' t. arra fíntén azon jussal azt felelhatné énnekem valaki, a' ki t. i. abban az értelemben vagy on, hogy e' Világ öröktől-fogva vagy on magától, hogy ezt a' É. Írásbéli helyet Mósesnél valaki tette oda, és *suppositus* É. Írásbéli hely, nem Móses írta. Tudom ugyanis én azt, hogy sem a' Syriai, sem némely Görög fordításokban, sem ennekelőtte ezer éztendővel ki-jött némely Deák fordításokban nintsen ez a' Nemes É. Írásbéli hely, de azt-is tudom (: melly elég énnekem ennek ditsőségére és annak el-hívésére, hogy *genuinus* valóságos és nem mástól iratott, hanem magától É. Jánostól ez a' É. Írásbéli hely. (: *Cyprianus* a' ki élt *Arius* ületése előtt és Mártýromságot szenvedett, Urunk' ületése után 260 éztendőben, abban a' Könyvében, mellyet írt *De Unitate Ecclesie*.) Azt mondja az UR Én és az Atya Egy vagyunk, az Atyáról, Fíúról és Sz. Lélekről pedig meg-iratott: *Et Hi Tres Unum sunt, és Ez Három Egy.* Eppen ezen ézóval ír *Tertullianus*, *Athanasius* és amaz kegyes *Idacius* v. *Ithacius*, ki élt és nagy tisztelségben tartatott, URunk' ületése után 308. éztendő tájban. Elég énnekem ezeknek a' régi és É. életű embereknek a' É. János Írásának *autentia*járól való bizonyosságtételek, kik, hogy éltenek és irtanak a' Szent Háromságról, több e-*

zer négy száz éztendejénél. Tegyük ide: *Heginus* vagy mint némelyek hívják *Higinus*, ki élt URunk' ületése után 143. éztendő tájban, *De Fide Trinitatis* ezen ézólsnak formájával bizonyítja, a' Szent Háromságot elég hát énnekem, hogy ha nem minden exemplarokban találattik-is meg ez a' *Locus*, de a' leg-régibb *manuscriptum*okban meg-találtatik. Vagy on 1600. éztendeje mióta ez említett *Higinus* a' Sz. Háromságot ebből a' Sz. Írásbéli helyből mutatta-meg.

Azt mondám 2. a' Tudományban a' SZENT HÁROMSAG' Második Személye a' Krisztus az a' Békeféségnek Istene, a' ki mind a' mennyben mind a' földön Békeféséget szerzett, még pedig olyan Békeféséget, hogy az Halál-is meg-békélt az Hívő emberrel. Innen látjuk az ő Felsége Születésekor az Angyalok és a' Meg ditsüölt Szentek így örven-deznek: Luk 2: 14. *Ditsőség a' magas Mennyben Istennak, Békeféség a' Földön az Emberekhez.* Ennek Születése által vétetek-el ama' köz-fal, a' melly külömséget tézen vala a' Népek és Nemzetségek között, hogy immár ma lenne az Isten mind a' 'Sidóknak mind a' Pogányoknak Istene, és ne lenne külömség Isten előtt, hanem a' 'Sidó Hitből, a' Pogányok pedig Hit által igazittatnának-meg.

E' pediglen meg-tartásra méltó dolog, hogy Móses, Jósué nem mondják az Istent Seregeknek Istene, hanem a' Babyllóniai fogság után (: a' mellyhez már igen közel vala a' Krisztus' Születése, a' kiből az Isten valójában Seregeknek Istene :) mondatik fok helyeken Seregeknek Istene, ha ki vezem az Egy Samuel 1. Könyvének 1. Réfénének 3-dik versét. Ugyanis ha fíroffán ézólnak, emlegeti ugyan Isten a' Pogányok' Seregeknek kívánatos örökségét, Jérem. 3: 19. De bizony még akkor amaz Isten' mufrálásának vagy mufrájának ideje nem jött volt el, a' mikor on a' 110. 'Sóltárban le-tett jövendőlés fírint az *Hajnalnak méhéből kelle meg-faporodni az Isten' Fiainak*, ezért-is mondatik ő Felsége *Pogányok' kívánságának* v. kívánságoknak Fírfiának, mett minden népeknek ő Felségét kell-kivánni. 2. Minden nemzetségből való Választattak, kik az hivatal fírint Istenei valának ezt óhajtották, sőt még a' hitetlenek-is kívánták ezt látni. 4Móf. 23: Az hitetlen Bálám így kiált-fel: *ψ. 10 Haljon-meg az én lelkem az Igazaknak balálával, és légyen az én utolsó napom mint azé.*

Ezeknek Alkalmatóságával arra Tanittatunk:

A' Sz. Háromság' Titkának Istentől meg-világosított fíemekkel való látása az idvességre meg-kivántató minden lelki örömmek Kútfeje.

Semmin nem bozdonkodik az Ördög és az övéi jobban minthogy ezt a Kütfőt Isten ki-nyitotta's meg-mútatta sokaknak. Azt olvassuk Tit k. 8: 10. *Mikor a' harmadik Angyal trombitált volna, le-esék az Egről egy nagy Tsillag kinek neve illröm, esék a' fojó vizeknek harmad részére és a' forrásokra-- és sok emberek meg-balának a' Vízről.* Ezen a' Tsillagon a' É Irás Magyarázók értik ARIUST. kinek ő vezedelmese Tudományja igen sok népekre, (kik a' É Irásban fojóvizeknek nevezeti alatt sok helyeken jönnek előnkbe:) terjede-ki. Ama' kegyes emlekezetű N. Constantinus Tsásár-is meg sörögözött volt e' től a' Tudománytól, de hogy többet elé ne hozzak, nem vádolják ugyan az Hístóriák a' nagy Theodosius Tsásárt, de a' mint a' jelek mutatják, bizony ő is *Conniventer* volt ARIUS-hoz, mert ez a' *Theodosius Magnus* URunk' Születése után 394-dik e'ztendőben, Konstantinápolyban *Conciliumot* gyűjt, hivatja ide a' Vén Amphilochoius-is Iconiumi Püspököt, nagy tudományú és szent életű embert, ez azon kéri *Theodosius Magnust*, hogy az Isten' Fiát motskoló Ariánusok vagy tiltassanak ki Konstantinápolyból, vagy az Szabados tanítás ne engedtesse meg nekik az Istennek bozúságára, de semmit sem nyerhete. *Amphilochoius* Püspök jeles tanácsot gondolt-fel, más nap a' *Concilium'* vége után az Imperator minden Püspököket a'ztalához hivat, *Amphilochoius* fel-menvén közhírti illendő *Reverentiával* a' Tsásárt, *Arcadius Theodosius M.* fia mintegy 10 e'ztendős Gyermeke ott áll az Imperator mellett, ezt pedig már az *Imperator Successorának* tette vala, erre fordulván *Amphilochoius* Püspök fejt meg-simogatván így szólítja meg: nem tévén semmi tisztességet mást neki: *Salve tu quoque Fili*, Egészséggel Fiam! avagy *Légy egészséggben Fiam te-is!* Annyira meg-haragzik az Imperator a' Vén *Amphilochoius* Püspökre, hogy illendő tisztességet nem adott az ő Fiának hogy a'ztalától el-tiltja, és azt gondolván, hogy vénsége miatt mintegy tudatlanságból nem adta-meg azt a' tisztességet *Arcadius-nak*: a' melly ötöt illeti vala, meg-tanítja máskor, miképen szólítsa-meg az ő Fiát, kinek felel *Amphilochoius*: elég az ő Fiának az a' tisztesség mellyet ő adott, mert az Atyjával egyenlő tisztességet az nem érdemel, itt immár fellel meg-haragudván *Theodosius*, zidalmazza's ki-viteri Palotájából a' vén Püspököt, ez víkka nézván, a' mire ezen tseledetiben rzélezott, ki-jelenti így szólván: *Imperator! te ember lévén, nehezen szenveded hogy Fiának illendő tisztességét meg nem adják, mit gondolsz hát a' mindenható Istenről, vallyon az ő Fiának meg-utalását, e' Világ Idvezítőjének meg-tsufolását el-szenvedheti é békével?* Fellette-igen gyönyörködött az Imperator ez szép *invention*, és meg követvén *Amphilochoiust*, ebéd-

ebédjére víkka hívja és nagy tisztességet adván neki, mindjárt *Articulibus* iratja az Ariánusoknak Ki-rekeztetéseket, a' mint *Zonaras* §. 5. *Nicephorus* l. 12. c. 9. *Sozomenus* l. 7. c. 6. meg-jegyezték.

2. Tanuljuk-meg: Nagy és Isteni tisztetletet érdemel tehát a' Krisztus Jézus minden emberektől, mert egyedül az hal-meg békeségben, a' ki azt Idvezítőjének és URának esméri. Oh melly nagy bódogtalanság ezt az Evangéliomnak ilyen nagy világánál nem esmérni és annak illendő tisztességet nem adni! Nézzétek-meg az Ördögöket, a' kik el-kárhozott lelkek, még-is mitsoda tisztességet adnak ő Felségének Szent Márk Evang. 1: 24. *Ab mi dolgunk vagyunk mi-nekünk te-veled Názarethéli Jézus? azért jöttél-e hogy el-vefess minket, tudunk tégedet kitsoda légy, te vagy az Istennek ama' Szele.* Tegyük ide a' mi vagyunk Szent Lukás Evang. 8: 28. ismét egy ördög mégyen ő Felsége eleiben's így kiált-fel: *Mitsoda közöm vagyok nékem te hozzád Jézus Felséges Istennek Fia?* Sok Keresztény ember nem adja-meg a' Krisztusnak ezt a' tisztességét, a' ki tsupa Embernek hízi és nevezi ő Felségét.

Mi légyen ezekből a' mi Tisztünk: Meg-tanít arra Sz. Pál Apostol 1Kör. 16: 22. így szólván: *Valaki nem fereti az UR Jézus Krisztust, légyen átkozott és Istenből örökké el-vettetett.* Keresztény Ember! Ha halálot' óráján nintsen a' ki vigasztaljon's imádkoztasson, bizony elég a' te Lelkednek vigasztalására bár tsak ezt mond-el: Mostan botosádd-el a' te Szolgádat URam Békességgel-- mert látták az én zemeim a' te IDVEZITÖdet és Idvezítésedet.

A M E N.

